

Studente-akkommodasie op Stellenbosch was nog nooit 'n maklike besigheid nie. Oor die jare het party bekende gesigte verdwyn: Huis Fred Liebenberg (later Hombré) en Huis Slabber. Nuwe name het egter ook opgeskiet: Academia, Concordia, Metanoia. **René Volgraaff**, 'n joernalistiekstudent, het gaan kyk hoe 'n paar van die ou studentehuse vandag daar uitsien.

As mure kon praat ...

Sedert die 1970's het die Universiteit Stellenbosch verskeie huise tussen die destydse mans- en vrouekoshuise gekoop om senior studente te akkommodeer, veral in Victoria-, Murray- en Joubertstraat.

Baie van hierdie huise is egter meer as net vier mure en 'n dak – dis historiese skatte met dennehoutdeure en kosyne onder verskeie lae amptelike verf, houtvloere, blokkies teëlvloere, gewels, marmerkaggels, versierde plafonne, komvensters, broekieskant om die stoepdakke en buitedeure met loodglasvensters.

Ongelukkig is inligting oor die geskiedenis en oorspronklike eienaars van ou huise op kampus skraps. Die plaaslike munisipaliteit het geen rekords vir dié geboue voor dit deur die Universiteit aangekoop is nie en die Universiteit het ook amper geen amptelike rekords oor vorige eienaars of die historiese waarde van die huise nie.

'n Huis wat as studente-akkommodasie gebruik is, is L'Avenir (Victoriastraat 71). Alhoewel dit nie US-eiendom is nie, blyk dit een van die min studentehuse te wees wat werklik goed gedokumenteer is. Hierdie Victoriaanse gebou dateer uit die begin van die vorige eeu. Dit is deesdae 'n vierster-gastehuis, maar is volgens Margaret Hoslan in haar boek *Stellenbosch Village 20-50* reeds in 1915 deur 'n mev Van der Spuy as losieshuis gebruik.

L'Avenir het op 'n stadium net mans gehuisves en daarna net vroue, veral meisies uit Irene of wat by Isa Carstens studeer het. In die 1950's was dit 'n privaat koshuis wat tot 50 vrouestudente op 'n slag gehuisves het, met die Kritzingers as huisouers.

In 1963 is die huis amper gesloop om plek te maak vir 'n woonstelblok. Dit het gelukkig die stootskrapeer vrygespring en is in 1996 vir 'n allemintige R800 000 verkoop om in 'n gastehuis omskep te word.

Rondomtralie (Victoriastraat 65) het ook vroeg reeds privaat losies aan studente gebied. Prof Koos du Toit, sekretaris van die Theron-kommissie van 1976, het in

1950 hier by 'n Tom Fourie loseer.

Du Toit het ná sy troue nege jaar lank die huis in Victoriastraat 45, wat vandag deel is van die Sentrum vir Studentevoorigting en -ontwikkeling (SSVO) is, gehuur. Hy het op daardie stadium Sosio-logie doseer in wat toe as die HF Verwoerdgebou bekend gestaan het (vandag Rekeningkunde en Statistiek) – net oorkant die pad. 'n Vrouestudent in sy klas het glo een keer gevra of sy nie maar liever Du Toit se kinders oorkant die pad kan gaan oppas as om die klas by te woon nie!

Staaltpies oor ander huise dryf saam met die eikeblare rond. Waldenhuis (Victoriastraat 53) is vroeër gebruik om senior inwoners van Dagbreek net oorkant die pad te huisves. Dit is later gebruik as kantore vir die Shofar-kerk en is die laaste paar jaar weer 'n huis vir vrouestudente.

Merrimanlaan 70 is in 1970 van 'n mev Slabbert aangekoop om as klaskamers vir die destydse Fakulteit Handelswetenskappe se MBA-studente te dien. In 1981 het die Universiteit aansoek gedoen om toestemming om studente daar te huisves. Dit het daarna weer as deel van die Departement Chemie ingestaan. Sedert die laat 1990's staan die huis bekend as Kleinhuis en woon hoofsaaklik senior studente uit Huis Marais hier.

Whispers (Bosmanstraat 7) het tot 2005 sowat 13 senior studente uit veral Nerina en Heemstede gehuisves. Die huis, met sy drie verdiepings, geheimsinnige gange en houtpanele, moes egter teen einde 2005 ontruim word om plek te maak vir die Universiteit se Taalsentrum se Eenheid vir Engels.

Manewales (Bosmanstraat 15) se inwoners moes aan die einde van 2003 ook ontruim om plek te maak vir die Sentrum vir Studentevoorigting en -ontwikkeling (SSVO).

'n Hele paar huise hou egter nog vas aan hulle studente-inwoners. En hierdie statige geboue behou só hulle baie besonderse en warm karakter wat bydra tot die uniekheid van Stellenbosch. **m**